

ЛИТЕРАТУРЕНЗБОР

ISSN 0024-4791

4 - 6

СКОПЈЕ

2010

ЛИТЕРАТУРЕН ЗБОР

Година LVII

Со указ на Претседателот на Социјалистичка Федеративна Република Југославија од декември 1978 година, Сојузот на друштвата за македонски јазик и литература на СР Македонија е одликуван со Орден на трудот со црвена ѕвезда.

Со указ на Претседателот на Социјалистичка Федеративна Република Југославија од ноември 1979 година, по повод дваесет и петгодишнината од излегувањето, а за особени заслуги и успеси постигнати во негувањето и развивањето на македонскиот јазик и литература, како и за значаен придонес за стручно издигнување на наставничкиот кадар, списанието „Литературен збор“, орган на Сојузот на друштвата за македонски јазик и литература на СР Македонија, е одликувано со Орден на трудот со златен венец.

Редакција:

Вера Стојчевска-Антиќ (главен и одговорен уредник)
Снежана Веновска-Антевска
Виолета Димова

ЛИТЕРАТУРЕН ЗБОР

ГОД. LVII

СКОПЈЕ, 4-6 2010

СОДРЖИНА

ЈАЗИК

Лиљана Макаријоска, Валентина Нестор
ТУРСКОТО ВЛИЈАНИЕ ВРЗ МАКЕДОНСКИОТ И
АЛБАНСКИОТ ЛЕКСИЧКИ СИСТЕМ 5

Марија Леонтиќ
ТУРСКИТЕ СУФИКСИ ВО МАКЕДОНСКИОТ ЈАЗИК
ПАРАЛЕЛИ ОД МАКЕДОНСКАТА ПАТРОНИМИЈА И ТОПОНИМИЈА 19

Мери Момировска
НОВИ ТЕНДЕНЦИИ ВО ИМЕНУВАЊЕТО
КАЈ МАКЕДОНЦИТЕ 29

Емилија Бојковска
ГРАНИЧНИ СЛУЧАИ НА МАКЕДОНСКИТЕ И НА
ГЕРМАНСКИТЕ РЕЛАТИВНИ РЕЧЕНИЦИ:
НАДОВРЗУВАЧКИ ЗАВИСНИ РЕЧЕНИЦИ 35

Марјана Ванева
ОДРЕЧНИТЕ ЗАМЕНКИ И ПРИЛОЗИ ВО
МАКЕДОНСКИОТ И ВО АНГЛИСКИОТ ЈАЗИК 47

Александра Велева
ПСИХОЛОШКИТЕ АСПЕКТИ
ПРИ ИНТЕРКУЛТУРНАТА КОМУНИКАЦИЈА 55

Марија Леонтиќ

**ТУРСКИТЕ СУФИКСИ ВО МАКЕДОНСКИОТ ЈАЗИК
паралели од македонската патронимија и топонимија**

Многувековните контакти на македонскиот и на турскиот народ по природен пат причиниле интерференција на македонскиот и на турскиот јазик што оставило непроценливо јазично богатство како сведоштво на човековата јазична генијалност во минатото и денес.

Турскиот јазик остави трајни траги во македонскиот јазик како резултат на историскиот факт дека долг временски период од пет века бил во контакт со македонскиот јазик.

Токму во тој период од 16 до 19 век, кога во книжевниот јазик навлегуваа елементи од македонскиот народен јазик, влијанието на турскиот јазик е најизразено. Сите овие историски факти влијаеле, по официјализирање на процесот на стандардизација на македонскиот јазик, турските елементи да имаат значајно место и во стандардниот македонски јазик да бидат застапени со над 3000 турски лексички елементи што се врзани со различни сфери од животот. Ова го потврдува и *Речникот со џурски суфикси* во рамките на докторската дисертација *Турски-џурски суфикси во македонскиот јазик со паралели од македонската џуронимија и џуронимија*¹, кој содржи 5808 заглавни единици.

Впечатокот дека турските елементи значително се присутни во македонскиот јазик, во подалечното минато пред официјализирање на процесот на стандардизација на македонскиот јазик и во поблиското минато по официјализирање на процесот на стандардизација, се должеше пред сè на турските лексички елементи, но денес аргументирано може да се докаже дека ситуацијата е значително променета.

Од 3000 турски лексички елементи кои се присутни во стандардниот македонски јазик, околу 1000 се во активна употреба, а останатите останала својствени на разговорниот и на

¹ Марија Леонтиќ оваа докторска дисертација ја одбрани на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ на 19.X 2009 год.

ТУРСКИТЕ СУФИКСИ ВО МАКЕДОНСКИОТ ЈАЗИК со паралели од македонската патронимија и топонимија

доц. д-р Марија Леонтиќ

Многувековните контакти на македонскиот и на турскиот народ по природен пат причиниле интерференција на македонскиот и на турскиот јазик што оставило непроценливо јазично богатство како сведоштво на човековата јазична генијалност во минатото и денес.

Турскиот јазик остави трајни траги во македонскиот јазик како резултат на историскиот факт дека долг временски период од пет века бил во контакт со македонскиот јазик.

Токму во тој период од 16 до 19 век, кога во книжевниот јазик навлегуваа елементи од македонскиот народен јазик, влијанието на турскиот јазик е најизразено. Сите овие историски факти влијаеле, по официјализирање на процесот на стандардизација на македонскиот јазик, турските елементи да имаат значајно место и во стандардниот македонски јазик да бидат застапени со над 3000 турски лексички елементи што се врзани со различни сфери од животот. Ова го потврдува и *Речникот со турски суфикси* во рамките на докторската дисертација *Турските суфикси во македонскиот јазик со паралели од македонската патронимија и топонимија*¹, кој содржи 5808 заглавни единици.

Впечатокот дека турските елементи значително се присутни во македонскиот јазик, во подалечното минато пред официјализирање на процесот на стандардизација на македонскиот јазик и во поблиското минато по официјализирање на процесот на стандардизација, се должеше пред сè на турските лексички елементи, но денес аргументирано може да се докаже дека ситуацијата е значително променета.

Од 3000 турски лексички елементи кои се присутни во стандардниот македонски јазик, околу 1000 се во активна употреба, а останатите останаа својствени на разговорниот и на книжевниот јазик или станаа архаизми. Но оваа состојба воопшто не влијаеше на македонскиот говорител и понатаму турските елементи да ги чувствува значително присутни во македонскиот јазик. Овој јазичен феномен се должи на два фактора:

1. на секојдневната фреквентна и редовна употреба на турските лексеми
2. на осамостојувањето на турските суфикси во македонскиот јазик и на градењето на нови лексеми по пат на аналогија

Активниот турски лексички фонд означува нешта со кои повеќепати доаѓаме во контакт во текот на еден ден. На пр. речиси на секоја службена или приватна средба се присутни *чај, кафе, филџан* и *шеќер*; секојдневно за појадок и ужина јадеме *ѓеврек, пита, бурек, симит-погача*, во исхраната редовно се присутни *чорба, манџа, мезе, сарма, турлитава, туршија, попара, каша, јуфка, тарана, салата, пивтија, пача, кајмак, магданос, спанаќ, марула, нане, патлиџан, зејтин, бибер, лимонтуз, пекмез, сусам, бадем, леблебија, кајсија, мушмула, портокал, бостан, суџук, бубрег, џигер, шкембе, кебап, таратур, јогурт, боза, салеп, лимонада и ракија*; на домашната трпеза или во слаткарниците редовно се сладиме со *баклава, араванија, кадаиф, гурабиш, алва, локум и сутлијаш*; во домаќинството секој ден при рака имаме *ѓезве, тава, тенџере, капак*,

¹ Marija Leonti } ovaa doktorska disertacija ja odbrani na Filološkiot fakultet „Bla`e Koneski“ na 19.VX 2009 god.

тепсија, ренде, аван, кофа, леѓен, кибрит, памук, пешикир, торба и сл. Колку почесто во текот на еден ден тие се консумираат и применуваат, толку ова чувство константно се одржува, бидејќи не случајно народот рекол „Далеку од очи, далеку од срце.“

Вториот фактор на одржувањето на впечатокот и на чувството дека турските елементи се значително присутни во македонскиот јазик се должи на осамостојувањето и на продуктивноста на турските суфикси. Хибридниите творби составени од македонски лексеми и турски суфикси постојано се збогатуваат, соодветно на општествените промени. Овој факт наметнува и научните истражувања да ги следат јазичните промени, бидејќи јазикот е жива материја што постојано се менува, а преку промените и се развива.

Токму поради овој факт свесно се определувал да ги истражувам турските суфикси во македонскиот јазик, кои повеќе од очигледно е дека во иднина ќе бидат пресуден фактор за зачувувањето на гореизложеното чувство за значително присуство на турските елементи во македонскиот јазик.

Ова го потврдува и корпусот на речникот со турски суфикси од дисертацијата, кој по неколкугодишно екскерпирање достигна 5808 заглавни единици со турски суфикси, од кои 4650 се лексеми, 737 патроними, а 521 топоними.

Во македонскиот јазик се навлезени турски именки со суфикси што имаат зборообразувачка и формообразувачка функција. Најмногу се навлезени именки со суфикси што имаат зборообразувачка функција, а формообразувачки суфикси кај именките има многу малку и обично се прифатени без да се знае што означуваат.

Во лингвистиката општо е познато дека јазиците во контакт најбрзо ги примаат и најдолго ги чуваат лексичките заемки, а дека најтешко ги примаат и најбргу ги губат морфолошките заемки во својот јазичен систем. Ова губење пред с# е изразено ако јазиците во контакт типолошки припаѓаат на различни групи, како што турскиот е јазик од аглутинативен тип, а македонскиот е јазик од флективен тип.

Ова лингвистичко правило се докажа и при официјализирање на процесот на стандардизација на македонскиот јазик и при изготвувањето на првиот речник на македонскиот јазик од 1961–1966 год. во кој беа внесени над 3000 турцизми кои тогаш активно се употребуваа. Во овој речник токму поради гореизложеното правило формообразувачките суфикси како што се *-лар/-лер* и сл. не најдоа место, а успеаја да се осамостојат само турските зборообразувачки суфикси *-чи, -ли* и *-лак*.

Од денешна временска дистанца, по 48 години, се забележува еден јазичен феномен кој противречи на докажаното лингвистичко правило. Овој период од 48 години покажа дека во македонскиот јазик многу побргу се губат лексичките заемки, кои поради општествените промени полека но сигурно преоѓаат во архаизми, а дека токму оние морфолошки заемки кои најтешко се примаат и најбргу се губат, во македонскиот јазик опстанаа до денес благодарение на својата продуктивност при креирање на нови лексеми спрема духот на времето и новите услови и начин на живот.

На почетокот, во отсуство на нормиран македонски јазик, турските суфикси се навлезени стихийно и спонтано заедно со турските лексички заемки и се перцепирани како една целина. Пр. *бојлија, мезелак, шишман, едепсаз, бозација, алација, капиџик, бичак, басамак, басаџак, ички, сургун, алашверши, ачик, бајалма, чакмак, билмез, чекмеџе, егленџе, каварџик, јаша* и сл. Со текот на времето лексичките заемки со одредени суфикси бројно се зголемуваа поради нивната економичност, давањето на нијанса и дистинкција во изразот, станувале препознатливи, омилені, продуктивни и правеле пат за нивно осамостојување. Историскиот развој покажа дека од многуте зборообразувачки суфикси

навлезени со лексичките заемки само турските суфикси *-џи*, *-ли* и *-лак* го исполниле овој критериум, а со тоа и си ја обезбедиле својата иднина.

Суфиксот *-џи* е стар турски суфикс што и во минатото и денес во турскиот јазик покажува голема продуктивност при градење на именки.

На почетокот суфиксот *-џи* во македонскиот јазик, во патронимијата и во топонимијата, навлегувал со изворните варијанти *-џи/-чи*. Пр. *авџи*, *биринџи*, *кираџи*, *сапунџи*, *јазиџи* и сл. Но како овие лексеми станувале омилен и си го утврдувале своето место во лексичкиот фонд на македонскиот јазик, така доживувале и своја адаптација. Така, изворните варијанти *-џи/-чи* со поврзувањето со адаптациските суфикси ги создале хибридниите полиморфемни суфикси *-џија/-чија*, *-џика/-чика*, *-џица/-чица* и *-џиче* (пр. *саатџија*, *тремаџика*, *бадиџалџица*) со дијалектните форми *-џиа/-џиа*, *-џја/-џја* (пр. *ефтинџиа*, *атарџја*), како и *-џија/-џија*, *-џиа*, *-џика*, *-џиџе* (пр. *кавгаџија*, *меанџиа*, *абанџика*, *занданџиџе*), и проширените адаптирани форми *-џивка*, *-џифка/-џифка*, *-џијка/-џијка*, *-џиџа*, *-џивче*, *-џиџе* и *-џииче* (пр. *фалбаџивка*, *мајтапџифка*, *пазарџијка*, *кираџиџе*).

Суфиксот *-џи/-чи* во македонскиот јазик означува пред с# лице кое е вршител на дејство (пр. *гајдација*, *кумурија*, *кујунџија*, *килимџија*), лице со изразени карактеристики (пр. *биринџија*, *самофалбаџија*, *беџација*, *врскаџија*, *готованџија*, *љубовџија*, *карџија*, *ортакџија* и сл.). Овие лексички заемки со своите разновидни форми и значења влијаеле на осамостојувањето на турскиот суфикс *-џи/-чи*.

Патот на осамостојувањето на суфиксот *-џи/-чи* од лексичките заемки, не бил ниту лесен ниту едноставен, но по осамостојувањето почнал да се додава на зборови во македонскиот јазик што се од изворно потекло (пр. *водоводџија*, *гулабџија*, *ловџија*, *млекаџија*, *лакомџија*, *готованџија* и сл.) и на зборови од интернационално потекло (пр. *автомобилџија*, *баскетџија*, *компјутерџија*, *моторџија*, *пеналџија* и сл.).

Осамостојувањето на суфиксот *-џи/-чи* се забележува и со негово додавање на зборови од турско потекло по пат на аналогичност. Пр. *алтанџија*, *ашикџија*, *зиџанџија*, *калемџија*, *кафеанџија*, *марифетџија*, *пеливанџија*, *иурупџија* и сл.

Присуството на лексемите со суфиксот *-џи/-чи* во македонскиот јазик по спонтан пат се одразиле и нашле свое место во македонската патронимија (пр. *Алвациев*, *Бавчанџински*, *Бозаџиски*, *Бојаџиевска*, *Бостанџиев*, *Бурекџиски*, *Гајдациева*, *Демирџиски*, *Казанџиска*, *Керамитџиев*), а исто така и во македонската топонимија (пр. *Анџијско Маало*, *Бојаџиев Врф*, *Доганџиски Рид*, *Јолџи-Чеџма*, *Кавеџи Мало*, *Катранџиска Ливада*, *Пазарџиски Пат*, *Самарџиова Воденица*, *Чорбаџиско Кладенче* и сл.).

Суфиксот *-ли* е стар турски суфикс што покажува голема продуктивност во турскиот јазик при градење на придавки.

На почетокот суфиксот *-ли* во македонскиот јазик, како и во патронимијата и топонимијата, навлегувал со изворната варијанта. Пр. *аирли*, *атли*, *ашикли*, *бајракли*, *завали*, *кафезли*, *назли*, *нишанли*, *памукли*, *севдали*, *срмали*, *татли* и сл. Но поради својата економичност, суфиксот *-ли* станал практичен и омилен, доживеал адаптација и си го утврдил своето место во македонскиот јазик. Како резултат на адаптацијата, изворната варијанта *-ли* со спојувањето со адаптациските суфикси ги создала хибридниите полиморфни суфикси *-лија*, *-лика*, *-личе* (пр. *имотлија*, *пубертетлика*, *басмаличе*) со своите дијалектни адаптирани форми *-лиа* и *-лја* (пр. *дустабанлиа*, *кефлја*), и проширените адаптирани форми: *-лијка*, *-личка*, *-лиџе* (пр. *марифетлијка*, *заваличка*, *назлиџе*).

Суфиксот *-ли* во македонскиот јазик главно означува посвојност, припадност (пр. *гостиварлија, дебарлија, дојранлија, кратовалија, итиплија, вилаетлија, касабалија* и сл.) и својство во широка смисла (пр. *аирлија, бељалија, берикетлија, бербатлија, гајлелија, занатлија, кефлија, фајделија, чаламлија, џумбушлија, сојлија, келиа, пегајлија, шашилија, дамкалија, мермерлија, кајмаклија, оревлија* и сл.)

Овие лексички заемки со своите разновидни форми и значења влијаеле на осамостојувањето на турскиот суфикс *-ли*.

Суфиксот *-ли* се осамостоил со додавање на зборови од изворно потекло (пр. *бигорлија, болезлија, брадалија, веселија, ветерлија, врнежлија, гојазлија, дарбалија, имотлија, милозлија, мирислија, работлија, срамежлија, среќалија*) и на зборови што се од интернационално потекло (пр. *банкалија, универзитетлија, факултетлија, институтлија* и сл.)

Осамостојувањето на суфиксот *-ли* се забележува и со негово додавање на турцизми по пат на аналогича. Пр. *адетлија, алтанлија, аманетлија, демирлија, дустабанлија, еснафлија, занаетлија, инаетлија, раатлија, сербеслија, шенлија* и сл.)

Присуството на лексемите со суфиксот *-ли* во македонскиот јазик по спонтан пат се одразило кај патронимите, како што се *Бешлиевски, Дертлиев, Дишлиева, Калајлиев, Каралиевски, Маказлиева, Мераклиев, Оџаклиоска, Топузлиев, Чамлиевски* и сл., а исто така и кај топонимите како што се *Балталиска Река, Гечерлиџки Пат, Деликли Таи, Иљачли Кајнак, Инџирли Дера, Капакли Бунар, Кумли Тепе, Стамболиска Мала, Ташли Чешме* и сл.

Суфиксот *-лак* е стар турски суфикс што покажува голема продуктивност во турскиот јазик при градење пред *#* на именки.

На почетокот суфиксот *-лак* во македонскиот јазик, како и во патронимијата и топонимијата, навлегувал со изворните варијанти. Пр. *бејлик, бешлик, бирлик, чифлик, арамлиџк, дограмаџилџк, душманлџк, калабалџк, кираџилџк, мезелџк, ортаклџк, пазарлџк, раатлџк, сакатлџк, ајдутлук, комшилук, угурсузлук* и сл. Во стандардниот македонски јазик овој суфикс се унифицирал во варијантата *-лак* (пр. *мајсторлак*), а во дијалектите се сретнуваат и варијантите *-лик, -лук, -лџк* и *-лок* (пр. *чифлик, безобразлук, мајсторлџк, богашилук*).

Суфиксот *-лак* во македонскиот јазик означува апстрактни поими (пр. *везирлак, зенгинлак, ашиклук, сајџилук, рахатлак, азганлак, аџамилук* и сл.), место (пр. *батаклук, врбалук, емишлук, амамлак, саманлак, бејлак, кадилук, пашалак* и сл.) и предмети (пр. *душеклак, миндерлак, јорганлак, софралак*).

Осамостоениот суфикс *-лак* во македонскиот јазик се додава и на зборови од изворно потекло (пр. *богатлак, безобразлук, винарлак, гадотилук, гнасотилук, грдотилук, грозотилук, деверлак, домаќинлак, инжинерлак, јунаклук, лакомитилук, лошотилук, писателлак, простотилук*) и на интернационални зборови (пр. *асистентлак, ректорлак*). Осамостојување на суфиксот *-лак* по пат на аналогича се забележува и кај турските лексеми, како што се *бовчалак, дуќанлак, џурултилук, ербаплук, марифетлак, џабалак, џеплак* и сл.

Суфиксот *-лак* во патронимијата се сретнува во мал број примери, како кај презимињата *Бабалаков, Читлаковски, Чифлички* и сл., но кај топонимијата има повеќе примери, како што се *Ајвалак, Бејлик Чешма, Кумлак, Чамурлак, Асарлик Тепе* и сл.

Турскиот суфикс *-ди/-ти* е стар суфикс што покажува голема продуктивност во турскиот јазик при градење на глаголи. Во македонскиот јазик се употребува во адаптирана форма.

Суфиксот *-ди/-ти* поврзувајќи се со адаптациските суфикси ги создале хибридните полиморфемни суфикси *-диса/-тиса* во литературнојазичната форма и со видоизменетите форми *-дисе/-тисе* кои во македонскиот јазик изразуваат минато определено свршено време. Пр. *бегендиса, боздиса, бојадиса, даврандиса, далдиса, ујдиса, алаштиса, бактиса, шаштиса* и сл.

Суфиксот *-ди/-ти*, поврзувајќи се со адаптациските суфикси, ги создале хибридните полиморфемни суфикси *-дисава, -дисува, -тисува* во литературнојазичната форма, потоа своите скратени форми *-дисва, -дисуе, -тисуе* и своите видоизменетите форми *-дисџва, -дишава, -дисуе, -тисуе*, кои во македонскиот јазик изразуваат минато определено несвршено време. Пр. *ујдисава, аздусува, бајалдисува, баиладисува, бендисува, боздисува, бојадисува, далдисува, бактисува, битисува, раатисува* и сл.

Во македонскиот јазик се забележува и една појава многу интересна од лингвистички аспект. Лексемата *хане* во турскиот јазик е навлезена како заемка од персискиот јазик, а во македонскиот јазик е навлезен со сложените турски зборови како што се *дефтерхане, диванхане, бузхана* и сл. Народот необичната лексема *хане* најчесто ја адаптирал со скратување во формата *ана* или *ане*, кои по форма се многу слични на словенските суфикси, и веројатно поради тоа, по пат на аналогија, почнал да ги употребува како суфикси во македонскиот јазик. Нивното самостојно функционирање како суфикс може да се забележи кај македонската лексика (пр. *дестилана, електрана, енергана, коцкарана, куглана, пилана, стакларана, теретана, термоелектрана, циглана* и сл.) и кај турските лексеми навлезени во македонскиот јазик (пр. *берберана, шеќерана, кречана, бозане* и сл.). Лексеми со *хане* се сретнува во мал број на примери во македонската топонимија (пр. *Барутаана, Керхана, Табаана* и сл.)

Речиси сите турски суфикси кои се навлезени во македонскиот јазик имаат синонимни или слични еквиваленти во македонскиот јазик, со што се јавил конкурентски однос меѓу турските и словенските суфикси (пр. *шетација /шетач, тамбурџија /тамбураш, фудбалџија /фудбалер, ловџија /ловец, телеграфџија /телеграфист, коњација /коњаник, електриџија /електричар, пегаџија /пегав, банкаџија /банкар, среќлија /среќен, брадаџија /брадест, срамежџија /срамежлив, трговилак /трговија, пазарлак /пазареење, светилак /светост, домаќинлак /домаќинство, јунакллак /јунаштво, човештилак /човештина* и сл.). Во периодот на Османлиската империја, турскиот јазик претставувал јазик на престиж и нормално е да се претпостави дека делумно и поради овој факт турските суфикси се претпочитале во однос на словенските суфикси. Кога ќе се разгледа пишаната литература од тој период, ќе се види дека народот го прифаќал тоа што помалку или повеќе му се допаѓало, а кога ќе се спореди со денешното народно творештво, ќе се согледа дека народот го сочувал само тоа што најмногу му треба и најмногу му се допаѓа. Денес речиси и не можеме да зборуваме за вистински конкурентски однос на турските и на словенските суфикси од чиста причина што одредени лексеми во кои се наоѓаат турските суфикси во поглед на временската оска се својствени за неутралниот говор (пр. *бозација, бурекџија*), за архаизмите (пр. *капиџија, догација*), за историцизмите (пр. *беглак, валилак*), за фамилијаризмите (пр. *беџација, мераклија*), за дијалектизмите (пр. *инсанџија, артиса*) и за аргото (пр. *станџија, трскаџија*). За кој фонд лексички заемки со турски суфикси од стандардната или нестандартната лексика ќе се определи и ќе ги

употреби говорителот, зависи од функционалниот стил. Лексичките заемки со турски суфикси се употребуваат во разговорниот, уметничколитературниот и публицистичкиот функционален стил, кои се најчесто применувани стилови и кои всушност овозможуваат опстанок на турските суфикси во македонскиот јазик.

Во последните неколку децении имаше противречни ставови за опстанокот на турските суфикси во македонскиот јазик. Но времето стана најголем показател за нивната длабока впиеност во јазичната свест на македонскиот говорител, кој сè уште турските суфикси *-ми, -ли, -лак* ги користи за градење на нови лексеми. Тоа најдобро може да се согледа во дневниот печат каде што најпрво се јавуваат иновациите, а откако ќе си го утврдат своето место влегуваат во *Правописот* и во *Речникот на македонскиот јазик*. Оваа состојба може да се проследи со внимателно читање на најновите четири тома на *Толковен речник на македонскиот јазик* објавени во последните години во издание на Институтот за македонски јазик, во кои се внесени многу нови лексеми градени со суфиксот *-ми, -ли* и *-лак* коишто не постоеја при издавањето на првиот *Речник на македонскиот јазик* во 1966 год. И тоа е уште една потврда дека јазикот е жива материја којашто постојано се менува, а преку промените и се развива, а лингвистите се присутни будно да ги следат промените и да не дозволат неправилен развој. Турските суфикси *-ми, -ли* и *-лак* ја имаат таа среќа во македонскиот јазик правилно да се развиваат и репродуцираат, а тоа пак, од своја страна, овозможи од страна на македонскиот говорител да бидат лесно препознатливи и применливи.

КОРИСТЕНА ЛИТЕРАТУРА

1. Велковска Снежана, Антевска Веновска Снежанка, Маџоска Груевска Симона, Михајловска Додевска Олгица, Грујовска Јованова Елена, Џамбазова Петрова Снежана, Ристеска Стефановска Фани, Тантуровска Лидија, Евроска Топлиска Катица, Цветановски Гоце, Ралповска Бандиловска Елизабета, Дрвошанов Васил, Каранфиловски Максим, Цветковски Живко. *Толковен речник на македонскиот јазик*. Том 1. Скопје, Институт за македонскиот јазик „Крсте Мисирков“ 2003.

2. Велковска Снежана, Велковска Бисерка, Антевска Веновска Снежанка, Михајловска Додевска Олгица, Грујовска Јованова Елена, Јовеска Оливера, Каранфиловски Максим, Ристеска Стефановска Фани, Евроска Топлиска Катица, Цветановски Гоце, Ралповска Бандиловска Елизабета, Цветковски Живко. *Толковен речник на македонскиот јазик*. Том 2. Скопје, Институт за македонскиот јазик „Крсте Мисирков“ 2005.

3. Велковска Снежана, Велковска Бисерка, Антевска Веновска Снежанка, Маџоска Груевска Симона, Ѓоргиева Давкова Светлана, Конески Кирил, Каранфиловски Максим, Ралповска Бандиловска Елизабета, Ристеска Стефановска Фани, Денчова Стоевска Еленка, Евроска Топлиска Катица, Цветановски Гоце, Цветковски Живко. *Толковен речник на македонскиот јазик*. Том 3. Скопје, Институт за македонскиот јазик „Крсте Мисирков“ 2006.

4. Димитровски Тодор, Корубин Благоја, Стаматоски Трајко. *Речник на македонскиот јазик*. Скопје, Македонска книга 1986.

5. Настева, Јашар Оливера. *Турските лексички елементи во македонскиот јазик*. Скопје, Институт за македонски јазик „Крсте Мисирков“ 2001.

6. Леонтиќ, Марија. *Турските суфикси во македонскиот јазик со паралели од македонската патронимија и топонимија*. (докторска дисертација). Скопје, Универзитет „Свети Кирил и Методиј“ – Филолошки факултет „Блаже Конески“, 2009.